

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม สามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะทั่วไปต่อการรับฟังรายการวิทยุชุมชน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชน รายการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความต้องการรูปแบบและเนื้อหาการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ของประชาชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม ที่มี เพศอายุ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการรูปแบบและเนื้อหาการรับฟังรายการที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป เป็นวัยเข้าสู่วัยทำงานและวัยที่จะเกษียณอายุมีชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในครั้งที่ผ่านมา (พ.ศ. 2549) จำนวน 2,897,414 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ การวิจัยในเรื่องนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างค่าบถที่อยู่ในเขตการปกครอง จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งศึกษาเฉพาะที่มีสถานีวิทยุชุมชน ตั้งอยู่ตามที่ได้ จดทะเบียนไว้กับสำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 จังหวัดขอนแก่นและสำนักประชาสัมพันธ์ เขต 2 จังหวัดอุบลราชธานี เท่านั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบค่านวณหาสัดส่วนจากจำนวนประชากร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ ให้เติมในช่องว่างและเลือกเติมเครื่องหมายถูก [✓] หน้ากลุ่มข้อความที่กำหนดให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนที่รับฟังวิทยุชุมชนต่อรายการที่สนใจรับฟัง ซึ่งแบ่งเป็น 6 ข้อ ดังนี้

1. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชนในด้านเศรษฐกิจ
2. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชนในด้านสังคม วัฒนธรรม
3. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชนในด้านการเมือง การปกครอง
4. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชนในด้านการศึกษา
5. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชนในด้านบันเทิงและกีฬา
6. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังวิทยุชุมชนในด้านสาธารณสุข

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับสื่อ จะเป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบถึงการรับข่าวสารข้อมูลจากสื่อประเภทใดที่ประชาชนได้รับเป็นประจำ ตลอดจนประชาชนที่รับฟังวิทยุชุมชนนั้นจะรับฟังช่วงเวลาใดมากที่สุดและประเภทของรายการที่รับฟังมากที่สุดด้วย เป็นคำถามปลายเปิดที่ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จำนวน 5 ข้อหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามทั้ง 400 ฉบับ มาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ของประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป (นับถึงวันที่ 1 มกราคม 2549) ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แยกเป็นขั้นตอนและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการและพฤติกรรมของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบกับเกณฑ์
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ การทดสอบเปรียบเทียบความต้องการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนของประชาชนระหว่างเพศใช้การทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการทดสอบ เปรียบเทียบความต้องการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนของประชาชนระหว่างอายุ อาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe'
5. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะทั่วไปต่อการรับฟังรายการวิทยุชุมชนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปประเด็น หาความหมายและแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุ ชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มใหญ่คือฟังบ้างไม่ฟังบ้าง (1-3 วันต่อสัปดาห์) คิดเป็นร้อยละ 43.3

ความต้องการการรับฟังรายการประเภทต่าง ๆ นั้นการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้รับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ มีผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อมีจำนวนประชากร

400 คน เท่ากัน เมื่อแสดงถึงความถี่และร้อยละของผู้ได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง คือ ได้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุชุมชนจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.3

วัตถุประสงค์ในการรับฟังเนื้อหา รูปแบบรายการของวิทยุชุมชน พบว่า วัตถุประสงค์ในการรับฟังเนื้อหาและรูปแบบในการฟังมีความแตกต่าง คือ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการฟังเพื่อเป็นเวลาในการพักผ่อนหรือเพื่อความบันเทิง จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.3

2. ผลการศึกษาระดับความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม

พบว่าประชาชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม มีความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนตามรูปแบบของกรมประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชน ของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม วัฒนธรรมและศาสนา ด้านการเมือง การปกครอง ด้านบันเทิงและกีฬา และด้านการศึกษา

3. ผลการศึกษานเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด แก่น และมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ

ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม มีความแตกต่างกันทุกประการ

ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม โดยรวมระหว่างอายุ ทั้ง 5 กลุ่มคือ อายุ 18-28 ปี อายุ 29-38ปี อายุ 39 – 48 ปี อายุ 49 – 58 ปี และอายุ 59 ปีขึ้นไป พบว่า ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของประชาชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าอย่างน้อยมีช่วงอายุ 1 กลุ่มที่มีส่วนในความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อ โดยใช้วิธีของ Scheffe ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างกลุ่มอายุทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 18-28 ปี กลุ่มอายุ 29 – 38 ปี กลุ่มอายุ 39 – 48 ปี กลุ่มอายุ 49 – 58 ปี และกลุ่มอายุ 59 ปีขึ้นไป มีกลุ่มที่มีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ คือ คู่ที่หนึ่งระหว่างกลุ่มอายุ 18-28 ปี กับ กลุ่มอายุ 29 – 38 ปี ต่างกันที่ .04* คู่ที่สองระหว่างกลุ่มอายุ 18 –28 ปี กับกลุ่มอายุ 39 – 48 ปี ต่างกันที่ .01* คู่ที่สามกลุ่มอายุ 29 –38 ปี กับกลุ่มอายุ 39 – 48 ปี ต่างกันที่ .02* ส่วนคู่อื่นมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และ มหาสารคามไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม โดยรวมระหว่างอาชีพ ทั้ง 4 กลุ่มคือ อาชีพเกษตรกร รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ/ค้าขาย นักศึกษา พบว่า ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของประชาชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าอย่างน้อยมีช่วงอาชีพของผู้รับฟัง 1 คู่ ที่มีส่วนในความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อ โดยใช้วิธีของ Scheffe ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างอาชีพทั้ง 4 อาชีพ คือ เกษตรกร รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ/ค้าขาย นักศึกษา มีคู่ที่มีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ นักธุรกิจกับนักศึกษา ต่างกันที่ .05* ส่วนคู่อื่นมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ได้เป็นดังนี้ รูปแบบรายการผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะว่า รูปแบบรายการควรสอดแทรกละครสั้น หรือละครยาวเพื่อสร้างสรรคสังคมเข้าไปด้วย ด้านสาระเนื้อหารายการควรจัดให้เป็นที่เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์และให้สถานีวิทยุชุมชนรายงานเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ทุกเช้า เช่น ราคาสินค้าชุมชนวันนี้ ราคาน้ำมัน เป็นต้น ด้านผู้ดำเนินรายการ ผู้จัดรายการควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอารมณ์ขัน ผ่อนคลาย กับการจัดรายการ และ ผู้ดำเนินรายการควรมีความตั้งใจในการค้นคว้าหาความรู้ข่าวสาร ด้านการใช้ภาษา การใช้ภาษาถิ่นให้ดูความเหมาะสมกับรายการที่ตนเองจัดด้วย และ ควรยึดหลักการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ตามปีการอนุรักษ์ภาษาไทย ส่วนในด้านอื่น ๆ นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าไม่ควรเปลี่ยนผู้จัดรายการบ่อยเกินไป ทำให้ผู้ฟังรายการไม่สามารถรับฟังอย่างต่อเนื่องได้ ควรมีข่าวสั้นชั่วโมงทุกสถานี เพราะทำให้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม
2. ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม

2.1 จากการค้นพบ พฤติกรรมของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม พบว่า ความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชน มีความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตของประชาชนในภาคอีสานที่อยู่กับการทำงานกลางวันที่มีอาชีพทางการเกษตร ทำไร่นา ทำนา และค้าขายบางส่วน ในระหว่างระยะเวลาที่ว่างงานหรือระหว่างการทำงานก็จะฟังรายการทางวิทยุกระจายเสียงทั้งสื่อหลักและสื่อวิทยุชุมชน ดังนั้นรายการประเภทความบันเทิงนั้นผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบมากที่สุดเพราะว่าเป็นประเภทรายการที่ผ่อนคลายความเครียดจากการทำงานหนัก และรายการประเภทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทความบันเทิงและกีฬา มากกว่า เนื่องจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นประชาชนได้ติดตามข้อมูลข่าวสารทาง ทีวี โทรทัศน์ มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนอ เพลย (2531 : 51) ได้ศึกษาความสนใจของเยาวชนในชนบท จังหวัดขอนแก่น ที่มีต่อรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง พบว่าเยาวชนในชนบทต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงประเภทต่าง ๆ ตามลำดับคือ รายการบันเทิงประเภทเพลงลูกทุ่ง รายการข่าวกีฬา และรายการความรู้หรือสารคดีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่เยาวชน ในชนบทจังหวัดขอนแก่น สนใจติดตามรับฟังมากที่สุด คือ ประเภทข่าวท้องถิ่น เสนอรายการโดยการอ่านข่าวสั้น ๆ ตอนเที่ยงวัน จัดรายการโดยใช้ภาษากลางพูดคุยแบบสนุกสนานเป็นกันเอง ประเภทความรู้หรือสารคดีจัดรายการแบบให้ความรู้ด้วยการพูดคุยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเสนอ ความรู้ และตอบปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร

2.2 จากการค้นพบ ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคามผลการวิจัยความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านเศรษฐกิจประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม มีความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยของความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือการนำเสนอ

เนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับข่าวสารด้านการพัฒนาเกษตรกรรม
 ข่าวสารการประกอบอาชีพ ข่าวสารด้านการพัฒนารายได้ ข่าวสารด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ข่าวสารกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ส่วนความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหา
 รายการวิทยุ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยของความต้องการในการรับฟังรายการและ
 การนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือการนำเสนอเนื้อหารายการ
 ของวิทยุชุมชนในด้านสังคม วัฒนธรรมและศาสนาเกี่ยวกับข่าวสารกิจกรรมของชุมชน
 ข่าวสารเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่นและระดับชาติ ข่าวสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน ข่าว
 การเผยแพร่หลักธรรมทางศาสนา ข่าวสารการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน

ความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชน
 ในด้านการเมือง การปกครอง มีความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหา
 รายการวิทยุอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยของความต้องการในการรับฟังรายการและ
 การนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือการนำเสนอเนื้อหารายการ
 ของวิทยุชุมชนในด้านการเมืองการปกครอง เกี่ยวกับข่าวสารด้านกิจกรรมทางการเมือง
 ข่าวสารด้านการเมืองการปกครองไทย ข่าวสารส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ข่าวสาร
 ทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ ข่าวสารทางด้านสิทธิและหน้าที่ของประชาชน สุดท้ายข่าวสาร
 ทางด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านการศึกษา
 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม มีความ
 ต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย
 เรียงค่าเฉลี่ยของความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุของ
 ประชาชนจากมากไปหาน้อย คือการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านการศึกษา
 เกี่ยวกับข่าวสารด้านการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ข่าวสารด้านการปฏิรูปการศึกษา
 ข่าวสารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และสามอันดับสุดท้าย คือ ข่าวสารการศึกษาใน
 ด้านพัฒนาอาชีพระยะสั้น ข่าวสารในห้องสมุดประชาชน สุดท้ายข่าวสารการศึกษาระบบ
 ทางไกล เช่น มสธ. การนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านบันเทิงและกีฬา
 ประชาชนมีความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุ อยู่ใน
 ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยของความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอ
 เนื้อหารายการวิทยุของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุ
 ชุมชนในด้านบันเทิงและกีฬา เพลงลูกทุ่งยอดฮิตในท้องถิ่น หมอลำกับการละเล่นในภาค
 อีสาน เพลงลูกกรุงย้อนสมัย ข่าวสารทางด้านกีฬาต่าง ๆ ในท้องถิ่น/ชุมชน ส่งเสริมและ

พัฒนาทางการกีฬาชาวบ้าน สู้ด้ายส่งเสริมและสนับสนุนงานกีฬาในชุมชนรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านสาธารณสุขประชาชนที่มีความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยของความต้องการในการรับฟังรายการและการนำเสนอเนื้อหารายการวิทยุของประชาชนจากมากไปหาน้อย คือการนำเสนอเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในด้านสาธารณสุข เพลงลูกทุ่ง ยอดฮิตในท้องถิ่นข่าวสารด้านการป้องกันโรคติดต่อ ข่าวสารด้านการส่งเสริมโภชนาการ ข่าวสารทางด้านสุขภาพอนามัย ส่งเสริมการใช้สมุนไพรท้องถิ่น ส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน สู้ด้ายข่าวสารเตือนภัยผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เพศหญิงมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และ มหาสารคาม มากกว่าเพศชาย

ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม ในกลุ่มอายุทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 18-28 ปี กลุ่มอายุ 29 – 38 ปี กลุ่มอายุ 39 – 48 ปี กลุ่มอายุ 49 – 58 ปี และกลุ่มอายุ 59 ปีขึ้นไป มีกลุ่มที่มีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และ มหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ คู่ที่หนึ่งระหว่างกลุ่มอายุ 18-28 ปี กับ กลุ่มอายุ 29 – 38 ปี ต่างกันที่ .04* คู่ที่สองระหว่างกลุ่มอายุ 18 –28 ปี กับกลุ่มอายุ 39 – 48 ปี ต่างกันที่ .01* คู่ที่สามกลุ่มอายุ 29 –38 ปี กับกลุ่มอายุ 39 – 48 ปี ต่างกันที่ .02* ส่วนคู่อื่นมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และ มหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

ส่วนคู่อื่นมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และ มหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม โดยรวมระหว่างอาชีพ ทั้ง 4 กลุ่มคือ อาชีพเกษตรกร รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ /ค้าขาย นักศึกษา พบว่า ความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของประชาชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าอย่างน้อยมีช่วงอาชีพของผู้รับฟัง 1 คู่ ที่มีส่วนในความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อ โดยใช้วิธีของ Scheffe' ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่

ระหว่างอาชีพทั้ง 4 อาชีพ คือ เกษตรกร รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ /ค้าขาย นักศึกษา มีผู้ที่มีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และ มหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือนักธุรกิจกับ นักศึกษา ต่างกันที่ .05* ส่วนคู่อื่นมีความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไปในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนจากการวิจัย

1. รูปแบบรายการ

- 1.1 ให้มีการดำเนินงานตามรูปแบบรายการที่ทางสถานีฯ นั้น ๆ ได้วางไว้ อย่างเคร่งครัด (FM.99.45 มส. , 91.00 มส. ขอนแก่น)
- 1.2 ในการรับสายโทรศัพท์หน้าไมค์โครโฟนควรใช้ในรายการที่เหมาะสม ไม่ควรใช้แบบไม่มีรูปแบบรายการที่วางไว้ (FM.99.00 มส., 92.50 มส. ร้อยเอ็ด ,95.00 มส. ขอนแก่น)
- 1.3 ในบางสถานีฯ ไม่มีสาระต่าง ๆ มาจัดรายการ ส่วนมากจะเป็นรายการ เพลง (FM.99.45 มส., 104.00 มส. ร้อยเอ็ด)
- 1.4 ควรวางรูปแบบรายการให้มีข่าวสาร หรือสาระ ควบคู่ไปกับรายการ บันเทิง (FM.89.25 มส.) (FM.91.75 มส.ร้อยเอ็ด)
- 1.5 ควรวางรูปแบบรายการที่สอดแทรกละครสั้น หรือละครยาวเพื่อ สร้างสรรค์สังคมไว้ด้วย (FM.97.00 มส. ขอนแก่น)

2. ด้านเนื้อหารายการ

- 2.1 ควรนำสาระเนื้อหารายการที่เหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ (FM.99.45 มส., 96.00 มส. มหาสารคาม)
- 2.2 การวางเนื้อหารายการให้เป็นระบบลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง(FM. 91.25 มส. มหาสารคาม)
- 2.3 เนื้อหารายการควรบรรจุในเรื่องเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บที่เข้ามาในเขต ชุมชน ท้องถิ่นของเรา เช่น ไข้หวัดนก พร้อมกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยจะดี (FM.92.30 มส. ขอนแก่น)

2.4 ควรเพิ่มเนื้อหารายการด้านข่าวกีฬา ทั้งภายในและต่างประเทศ ไว้ด้วย พร้อมกับเสนอข่าวสารในเรื่องการออกกำลังกายที่มีอยู่ในชุมชน ท้องถิ่น(FM.94.25 มส. ขอนแก่น)

2.5 แนะนำเนื้อหารายการในเรื่องของการสื่อสารเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้ทันต่อโลกสถานการณ์ปัจจุบัน(FM.89.25 มส. ร้อยเอ็ด)

2.6 อยากให้สถานีวิทยุชุมชนรายงานเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ทุกเช้าเช่นราคาสินค้าชุมชนวันนี้ ราคาน้ำมันเข้านี้ ราคาถั่วโดยสาร ฯลฯ(FM.99.50 มส. ร้อยเอ็ด)

3. ผู้ดำเนินรายการ

3.1 ผู้ดำเนินรายการควรตรงต่อเวลาในการจัดรายการที่ตนรับผิดชอบทุกครั้ง (FM.99.45 มส.)

3.2 ผู้ดำเนินรายการต้องระมัดระวังในการใช้คำพูดของตนเอง (FM.97.00 มส. ขอนแก่น)

3.3 ในการดำเนินรายการ ผู้จัดรายการพร้อมกัน 2-3 จะทำให้ผู้ฟังรับฟังไม่รู้เรื่อง เนื่องจากการจัดรายการของผู้ดำเนินรายการเองแย่งกันพูดเป็นส่วนใหญ่ ทำให้รูปแบบเสียไป

3.4 ผู้ดำเนินรายการควรฝึกตนเองให้มีความคล่องตัวในเรื่องการใช้อุปกรณ์ และมีความชำนาญในเรื่องของการพูดที่ชัดเจน ก่อนที่จะเข้ามาดำเนินรายการจริง (FM.96.00 มส.)

3.5 ผู้ดำเนินรายการควรมีความตั้งใจในการค้นคว้าหาความรู้ข่าวสารใหม่ และศึกษารูปแบบรายการเพื่อนำมาปรับปรุงกับตนเองให้ดีขึ้น และพัฒนาต่อไป (FM.93.00 มส.)

3.6 ผู้จัดรายการควรมีมนุษยสัมพันธ์ มีอารมณ์ขัน ต่อการจัดรายการเพื่อทำให้ผู้ฟังคล้อยตาม รับทราบ ผ่อนคลายไปด้วย (FM.94.25 มส., 95.50 มส. ขอนแก่น)

3.7 ในการพูดผู้จัดรายการไม่ควรพูดเร็วจนเกินไปผู้ฟังไม่สารดเข้าใจในคำพูดของผู้ดำเนินรายการ(FM.94.75 มส., 89.25 มส. ร้อยเอ็ด)

4. การใช้ภาษา

4.1 ผู้ดำเนินรายการควรใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเนื้อหารายการ เช่น รายการข่าวควรใช้ภาษากลาง ข่าวท้องถิ่น ควรใช้ภาษาท้องถิ่นได้ เนื้อหารายการเพลงควรใช้ให้ถูกต้องตามประเภทของเพลง(FM.95.00 มส.ร้อยเอ็ด ,101.25 มส. ขอนแก่น)

4.2 ควรยึดหลักการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ตามปีการอนุรักษ์ภาษาไทย ทุกสถานี ฯ ควรรณรงค์การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา (FM.99.45 มส.)

4.3 การใช้ภาษาถิ่นให้ดูความเหมาะสมกับรายการที่ดำเนินด้วย (FM.91.25 มส. มหาสารคาม)

5. ข้อเสนอแนะในเรื่องทั่วไป

5.1 ควรมีข่าวต้นชั่วโมงทุกสถานี เพราะทำให้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ (FM.92.25 มส. มหาสารคาม , 98.25 มส. ขอนแก่น)

5.2 ไม่ควรเปลี่ยนผู้จัดรายการบ่อยเกินไป ทำให้ผู้ฟังรายการไม่ได้รับความต่อเนื่องกับการรับฟังข่าวสารอย่างต่อเนื่อง(FM.101.00 มส. ขอนแก่น)

5.3 ไม่ควรเปิดสปอตโฆษณาานมากเกินไปทำให้ผู้ฟังหน่ายได้ (FM.93.25มส. ร้อยเอ็ด)

5.4 การทำสปอตโฆษณาต้นชั่วโมง สปอตโฆษณาสั้นคำ ควรสร้างสรรค์ทางสังคมให้มากที่สุด (FM.95.00 มส. , 104.50 มส. ร้อยเอ็ด)

6. ข้อเสนอแนะ จากผู้วิจัยสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาและวิจัย “ความต้องการของประชาชนในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการทางด้านสื่อสารมวลชนเพื่อท้องถิ่น คือ จากการวิจัยทราบว่าประชาชนผู้ต้องการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงนั้นเพื่อความผ่อนคลาย พักผ่อน บันเทิง มากกว่าที่จะรับความรู้ข่าวสารที่เป็นทางการ ดังนั้นการบรรจुरายการนั้นต้องคำนึงถึงสาระรายการที่จะจัดด้วย และในปัจจุบันวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของประชาชนในกลุ่มเป้าหมายส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนาเป็นหลัก ดังนั้นการพกพาเครื่องรับวิทยุเพื่อรับฟังข่าวสารบ้านเมืองมีเป็นจำนวนมากเช่นกัน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้รับฟังมากที่สุดก็ต้องดำเนินรายการที่มีเนื้อหาสาระสลับกับความบันเทิงประกอบด้วยก็ได้ และต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่ออย่างเคร่งครัดด้วย

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมของทั้งประเทศ อันนำไปสู่การค้นพบรูปแบบ (Model) เฉพาะของประเทศไทย เนื่องจากวิทยุชุมชนได้เกิดขึ้นทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย การกระจายเสียงที่มีอยู่ทุกพื้นที่

การออกอากาศอีกด้วย และในการวิจัยครั้งต่อไปน่าจะศึกษาเรื่องการให้ความรู้ทางด้าน
การเมืองการปกครอง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นผ่านการกระจายเสียงคลื่นวิทยุชุมชน
ที่มีอยู่ในประเทศว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด เนื่องจาก
การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนต้องรับทราบ รับรู้ เป็นอย่างมาก
เพราะนั่นคือการพัฒนาการของประเทศที่มีแต่ความสงบสุข สามีคคี มีความปรองดอง และ
ร่วมกันสร้างประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY